

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΔΕΚΑΤΟ ΤΜΗΜΑ

(πρώην ΕΒΔΟΜΟ ΤΜΗΜΑ)

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 8 Οκτωβρίου 2024, με την ακόλουθη σύνθεση: Ευαγγελία-Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δεκάτου Τμήματος, Αργυρώ Μαυρομάτη και Νικόλαος Βόγκας, Σύμβουλοι, Ευθύμιος Καρβέλης και Βασίλειος Λιακόπουλος (εισηγητής), Πάρεδροι, οι οποίοι μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε η Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευαγγελία Σεραφή, ως νόμιμη αναπληρωτής του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, ο οποίος είχε κώλυμα.

Γραμματέας: Μαρία Φορτσερά, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από 13.3.2019 (βλ. από 15.3.2019 πράξη κατάθεσης δικογράφου της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης και Α.Β.Δ. .../2019) έφεση της ..., κατοίκου ... (οδού ... αρ. ..., με ΑΦΜ ...), η οποία παραστάθηκε δια δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 της πληρεξουσίας δικηγόρου της Μαρίας-Μελίνας Δερμεντζοπούλου (ΑΜ ΔΣΘ 7896).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Ευτυχίας Τσουντου (ΑΜ 338) καθώς και διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αικατερίνης Λημνιώτου.

Με την έφεση αυτή η εκκαλούσα ζητεί την ακύρωση της ...2018 απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Την Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, η οποία πρότεινε την έκδοση προδικαστικής απόφασης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε σώμα, με την παρουσία των ως άνω μελών του και της Γραμματέως του.

Αφού άκουσε την εισήγηση του Παρέδρου Βασιλείου Διακόπουλου

Μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο και αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Η υπό κρίση διαφορά εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως δημοσιονομική διαφορά, δεδομένου ότι ο ιδιώτης -επενδυτής με την έγκριση του επενδυτικού του σχεδίου εντάσσεται σε ένα σύστημα δημόσιας χρηματοδότησης (από εθνικούς και ενωσιακούς πόρους) στο πλαίσιο του οποίου επιβάλλεται σε αυτόν, ως τελικού αποδέκτη της ενίσχυσης αυτοτελής υποχρέωση λογοδοσίας για την οικονομική ενίσχυση που εισέπραξε και διαχειρίστηκε προκειμένου να υλοποιήσει τον σκοπό κοινοτικού ενδιαφέροντος που ανέλαβε, καθιστώντας τον, εκ του λόγου αυτού, υπόλογο δημόσιας επιχορήγησης για τη συγκεκριμένη χρηματική ενίσχυση που έλαβε. Οι διαφορές αυτές κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. ΟΛΕΛΣυν 370/2024, 1334/2023, 1951/2020) υπάγονται πρωτογενώς στη δικαιοδοσία του, σύμφωνα με τα άρθρα 98 παρ. 1 εδαφ. στ' του Συντάγματος, 15 παρ. 13 του π.δ. 774/1980, 80 του ΚΝΕΣ (ν. 4129/2023) και ήδη 8 παρ. 2 περιπτ. α' και 24 παρ. (ζ) του νέου Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4820/2021) ανεξαρτήτως της ιδιότητας του δικαιούχου/λήπτη της ενίσχυσης καθώς και του τρόπου εκτέλεσης του προγράμματος.

2. Με την κρινόμενη έφεση, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (βλ. ... αντίγραφο ηλεκτρονικού παραβόλου), όπως η τελευταία αναπτύσσεται με το από 15.10.2024 υπόμνημα, ζητείται η ακύρωση της ...2018 απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος της εκκαλούσας δημοσιονομική διόρθωση-ανάκτηση του συνολικού ποσού των 20.152,34 ευρώ, που αντιστοιχεί, αφενός, στο ποσό των 19.510,00 ευρώ, το οποίο προέρχεται από χρηματοδότηση της Πράξης με κωδικό Ο.Π.Σ. ..., που εντάχθηκε στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μακεδονίας-Θράκης (Κεντρική Μακεδονία) 2007-2013» και χρηματοδοτείται από το Π.Δ.Ε. (κωδικός έργου: ...), στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς μεταποίησης, τουρισμού, εμπορίου – υπηρεσιών, αφετέρου, στο ποσό των αναλογούντων τόκων, ύψους 642,34 ευρώ. Κατά τα λοιπά, η ένδικη έφεση ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα και, ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των προβαλλόμενων με αυτήν λόγων. Περαιτέρω, ενόψει του ότι στην ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκη νομιμοποιείται παθητικώς το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπούμενο αποκλειστικά από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μη νομίμως αποδόθηκε στον Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης και ήδη Υπουργό Ανάπτυξης (Μονάδα Β2, Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης) η ιδιότητα του διαδίκου διά της κλήτευσής του από τη Γραμματεία του Τμήματος στη παρούσα δίκη, και πρέπει, ως εκ τούτου, αυτός να αποβληθεί από αυτή (πρβλ. αποφ. 397/2021, 615/2021, 1468/2021 Ι Τμ., 1487/2022 Εβδ. Τμ. ΕλΣυν).

3. Με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1083/2006 του Συμβουλίου της 11^{ης} Ιουλίου 2006 «Περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999» (ΕΕ L 210) θεσπίστηκε, μεταξύ άλλων, ένα αποκεντρωμένο σύστημα εφαρμογής και ελέγχου

των χρηματοδοτικών παρεμβάσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ταμείου Συνοχής, σύμφωνα με το οποίο η ευθύνη για τη διαχείριση και τον έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων από τα ως άνω Ταμεία επιχειρησιακών προγραμμάτων, ανήκει, κατά πρώτο λόγο, στην ευθύνη των κρατών μελών. Ειδικότερα, από τα άρθρα 70 έως 98 του προαναφερθέντος Κανονισμού, σε συνδυασμό με τα άρθρα 12 έως 25 και 27 έως 38 του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006 της Επιτροπής της 8^{ης} Δεκεμβρίου 2006 «Για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου ...» (ΕΕ L 371), προκύπτει ότι τα κράτη – μέλη, προκειμένου να εκπληρώσουν την ως άνω υποχρέωσή τους, οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, στα οποία περιλαμβάνεται η θέσπιση του αναγκαίου νομοθετικού πλαισίου, που εξασφαλίζει την επιτυχή εκτέλεση των επί μέρους ενεργειών, την πρόληψη και δίωξη των παρατυπιών και την ανάκτηση των παρανόμως ή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών με τους τόκους υπερημερίας προς αποκατάσταση των λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προς τούτο επιβάλλονται οι αναγκαίες δημοσιονομικές διορθώσεις, οι οποίες συνίστανται στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της δημόσιας συνεισφοράς του επιχειρησιακού προγράμματος και είναι ανάλογες με την παράτυπες δαπάνες που διαπιστώνονται καθώς και η ανάκτηση των οικείων ποσών που διατέθηκαν παρανόμως ή αχρεωστήτως (βλ. Αποφάσεις Εβδόμου Τμήματος 752/2021, I Τμήματος 1412/2017, 4629/2014, 1228/2014, 91/2012, 3680/2009).

4. Στο εθνικό δίκαιο, με τους νόμους 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α', 247) και ήδη 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (...)» (Α', 143) και 3614/2007 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013» (Α', 267) ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, τα ζητήματα διαχείρισης και ελέγχου των δαπανών καθώς και της ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων εθνικών ή κοινοτικών κονδυλίων κατά την εκτέλεση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.

5. Ο ν. 3614/2007, ορίζει στο άρθρο 3 ότι : «Η διαχείριση κάθε επιχειρησιακού προγράμματος του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ.1 εδάφιο

(α) του Κανονισμού [1083/2006] ασκείται μέσω ειδικής υπηρεσίας (Διαχειριστική Αρχή), η οποία λειτουργεί ή συνιστάται για τους σκοπούς αυτούς κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5. 2. Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του επιχειρησιακού προγράμματος σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του εδαφίου (γ) της παρ. 1 του άρθρου 2 και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή: (α) ... (β) διενεργεί επαληθεύσεις κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 ... (ιζ) προβαίνει στην ακύρωση μέρους ή του συνόλου της κοινοτικής συνεισφοράς της πράξης η οποία επιβάλλεται βάσει των αποτελεσμάτων επαλήθευσης ή ελέγχου. ...», στο άρθρο 4 [όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 με την παρ. 1 του άρθρου 1 της από 18.12.2012 Π.Ν.Π. (Α' 246/18.12.2012), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4128/2013 (Α' 51/28.2.2013)] ότι : «1. Με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού που εποπτεύει την οικεία διαχειριστική αρχή επιχειρησιακού προγράμματος και του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, δύναται να ορίζονται ένας ή περισσότεροι ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης, οι οποίοι αναλαμβάνουν την άσκηση μέρους των αρμοδιοτήτων της διαχειριστικής αρχής επιχειρησιακού προγράμματος ενεργώντας σε σχέση με δικαιούχους που εκτελούν πράξεις για λογαριασμό και υπό την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 59 παρ. 2 του Κανονισμού [1083/2006]. (...) . 8. Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου για τη Διαχειριστική Αρχή εφαρμόζονται αναλόγως και στους ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης» και στο άρθρο 26, ότι: «1. (...) 2. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις συνίστανται στη μείωση ή ακύρωση μέρους ή του συνόλου της κοινοτικής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα επιχειρησιακά προγράμματα της περιόδου 2007 – 2013 και είναι ανάλογες της παράβασης που διαπιστώνεται. (...) 3. (...) Ως αχρεώστητη καταβολή για την εφαρμογή του παρόντος νόμου θεωρείται κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης».

6. Κατ' εξουσιοδότηση του ως άνω άρθρου 26 του ν. 3614/2007, εκδόθηκε η 14053/ΕΥΣ 1749/27.3.2008 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών «Υπουργική απόφαση συστήματος διαχείρισης» (Β', 540), το κεφάλαιο Δ της οποίας, υπό τον τίτλο «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007 – 2013, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 3614/2007» τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε αρχικά με την 43804/ΕΥΘΥ 2041/7.9.2009 όμοια απόφαση (Β', 1957) και στη συνέχεια με την 5058/ΕΥΘΥ 138/5.2.2013 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β', 292). Στο άρθρο 13 της απόφασης αυτής ορίζεται ότι: «1. Στην απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας του έργου του δικαιούχου και της παρατυπίας. (α) Ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) ... στους οποίους επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις, (β) το ύψος των δαπανών που αυτή αφορά, (γ) η αναλυτική αιτιολογία της δημοσιονομικής διόρθωσης, με ειδική αναφορά στις διατάξεις που παραβιάστηκαν καθώς και τον τρόπο παραβίασής τους, ...».

7. Η 1821/436 Α1/0020 – Α10/15.3.2013 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων για την κατηγορία πράξεων «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου - Υπηρεσιών» των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ στον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΦΕΠΑΕ)» (Β' 787/4.4.2013), ορίζει στο άρθρο 1 ότι : «Με βάση το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 3614/2007 ορίζεται ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (εφεξής Ε.Φ.Δ.) της Κατηγορίας Πράξεων των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.) ... «Μακεδονία - Θράκη» ... ο Ενδιάμεσος Φορέας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (εφεξής ΕΦΕΠΑΕ)», στο άρθρο 2 (Αντικείμενο της εκχώρησης) ότι : «1. Ο φορέας του άρθρου 1 αναλαμβάνει

αρμοδιότητες διαχείρισης για τη κατηγορία πράξεων «Ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου & Υπηρεσιών στο πλαίσιο των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013». Το Πρόγραμμα αποτελεί πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013 και επιδιώκει: • τη συγκράτηση της παραγωγικής βάσης της Ελληνικής Οικονομίας και ιδιαίτερα του τομέα της Μεταποίησης, του Τουρισμού, της Παροχής Υπηρεσιών και του Εμπορίου σε συνθήκες ύφεσης. • την ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ως βασικής επιλογής για την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία, ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας. • την ανάδειξη του επιχειρηματικού «πλεονεκτήματος» των περιφερειών της χώρας μέσω στοχευμένων ενεργειών ενίσχυσης ΜΜΕ, στους εν λόγω τομείς και δραστηριότητες 2. Αρμοδιότητες διαχείρισης διατηρεί και η ΕΥΔ ΕΠΑΕ, σύμφωνα με το Άρθρο 3 της 1087/ΕΥΣ 1138/11.1.2013 (ΦΕΚ Β΄ 248/8.2.2013), όπως αυτές εξειδικεύονται στον Οδηγό Εφαρμογής του Προγράμματος «Ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου & Υπηρεσιών στο πλαίσιο των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013» 3. ... ».

8. Από τις ως άνω διατάξεις συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: Στο πλαίσιο υλοποίησης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.) του Ε.Σ.Π.Α. της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, προβλέπεται η καταβολή οικονομικής ενίσχυσης σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους τομείς (μεταποίησης, τουρισμού, εμπορίου, υπηρεσιών), με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Οι υποβαλλόμενες επενδυτικές προτάσεις αξιολογούνται σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στην οικεία Προκήρυξη και τον οδηγό εφαρμογής του προγράμματος που τον συνοδεύει και καθίσταται δεσμευτικός για τους υποψήφιους και τους τελικώς επιλεγέντες προς χρηματοδότηση επενδυτές. Εξάλλου για την διασφάλιση της νομότυπης χρήσης των ενισχύσεων και,

συνεπακόλουθα, την επίτευξη των σκοπών του προγράμματος, προβλέπεται η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων και επαληθεύσεων από την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή και τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης στον οποίο μπορεί να ανατίθεται η άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων διαχείρισης και ελέγχου του επιχειρησιακού προγράμματος. Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης των πράξεων ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Π.Ε.Π. «Μακεδονία – Θράκη» του Ε.Σ.Π.Α. ορίσθηκε ο Ενδιάμεσος Φορέας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΦΕΠΑΕ), που μεριμνά για τη συμμόρφωση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων με τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες καθ' όλη την περίοδο της υλοποίησής τους και παρακολουθεί τους δικαιούχους σχετικά με την τήρηση των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει. Εφόσον κατά την διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης διαπιστωθεί παρατυπία, αυτή αναφέρεται, με την κατάλληλη τεκμηρίωση, στην σχετική έκθεση και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση. Η έκθεση επιτόπιας επαλήθευσης κοινοποιείται εγγράφως στον ελεγχόμενο φορέα για την υποβολή τυχόν αντιρρήσεων ενώ στην περίπτωση που δεν υποβληθούν αντιρρήσεις ή οι υποβληθείσες αντιρρήσεις κριθούν αβάσιμες, εκδίδεται απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης, που συνίσταται στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής ή και Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται (βλ. Απόφαση Εβδόμου Τμήματος 752/2021).

9. Στην προκειμένη περίπτωση, από τη συνεκτίμηση όλων ανεξαιρέτως των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα αναφερόμενα στις σκέψεις **10-18** που ακολουθούν.

10. Με την 205/28/Α2/11.1.2013 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων εγκρίθηκε η προκήρυξη του Προγράμματος «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου - Υπηρεσιών», που εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας 4 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας» του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (Π.Ε.Π.) Μακεδονίας-Θράκης

(Κεντρική Μακεδονία). Στην σχετική πρόσκληση αναφέρεται (παρ. 5) ότι το Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί με βάση τον Εγκεκριμένο Οδηγό Εφαρμογής Προγράμματος και τα Παραρτήματά του, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της απόφασης αυτής και καθορίζουν αναλυτικά τους όρους και τα δικαιολογητικά συμμετοχής στο πρόγραμμα, τον τρόπο υποβολής και αξιολόγησης των υποψήφιων επενδυτικών προτάσεων, την διαδικασία ένταξής τους στο πρόγραμμα και καταβολής της χρηματοδότησης καθώς και τους όρους παρακολούθησης των πράξεων και επαλήθευσης ότι οι δικαιούχοι τηρούν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει.

11. Ακολούθως, με την ...2014 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας περιελήφθη, μετά από αίτημα θεραπείας, στα εντασσόμενα έργα της περιοχής της Κεντρικής Μακεδονίας (βλ. Πίνακα Παραρτήματος VII, με α/α 23) και η επενδυτική πρόταση της εκκαλούσας (κωδικός πρότασης ΒΕΣ-..., θεματική ενότητα επένδυσης Μεταποίηση), με αντικείμενο την λειτουργία επιχείρησης παραγωγής σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης, αρωμάτων και παρασκευασμάτων καλλωπισμού και συνολικό προϋπολογισμό 99.489,09 ευρώ (επιχορηγούμενος προϋπολογισμός 99.489,09 ευρώ και δημόσια δαπάνη 49.744,45 ευρώ). Το ανωτέρω έργο προβλέφθηκε ότι απεντάσσεται εάν α) δεν υποβληθεί από τον δικαιούχο στον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (Ε.Φ.Ε.Π.Α.Ε.) αίτηση επαλήθευσης - πιστοποίησης έργου τουλάχιστον για το 30% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού ή αποδεικτικά στοιχεία έγκρισης δανείου ισόποσου τουλάχιστον με το 20% του συνολικού προϋπολογισμού της επένδυσης και β) δεν επαληθευθεί από τον Ε.Φ.Ε.Π.Α.Ε. η συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών (βλ. παρ. 8 και 9). Στην ανωτέρω απόφαση προβλέφθηκε επίσης ρητώς, ότι για τα έργα αυτά ισχύουν όλες οι διαδικασίες και οι όροι που περιγράφονται στον ισχύοντα Οδηγό Εφαρμογής του Προγράμματος και τα Παραρτήματά του καθώς και ότι η ημερομηνία ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων δεν επιτρέπεται να υπερβεί την 30^η.6.2015 (παρ. 10).

12. Ο Οδηγός Εφαρμογής του Προγράμματος «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης, Τουρισμού,

Εμπορίου - Υπηρεσιών» που ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (βλ. και ιστοσελίδα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία» <http://www.antonistikitita.gr/pep/guide.asp>, όπου παρατίθεται η αρχική έκδοση του Οδηγού αυτού που ίσχυε στις 14.1.2013 «Οδηγός Προκήρυξης και Παραρτήματα», οι ενδιάμεσες τροποποιήσεις καθώς και η τελική τροποποίηση αυτού στις 30.12.2016 «Τροποποίηση του Οδηγού του Προγράμματος -Δεκέμβριος 2016-»), βλ. και 5240/1563/Α2/28.9.2016, με ΑΔΑ: 6ΦΛΑ4653Ο7-ΦΨΤ, απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, περί τροποποίησης του Οδηγού τον Σεπτέμβριο του 2016), ορίζει στην παρ. 14 (Παραλαβή έργου) ότι : «Η παραλαβή του έργου του κάθε δικαιούχου γίνεται από τον ΕΦΕΠΑΕ. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι : - Το έργο να έχει κριθεί ολοκληρωμένο και λειτουργικό - Η εξόφληση του συνόλου των παραστατικών των πιστοποιημένων δαπανών του έργου - Η ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. (...) Κατά την παραλαβή του έργου, προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του, πραγματοποιείται η λογιστική εκκαθάρισή του και καταβάλλεται στον δικαιούχο η τυχόν οφειλόμενη δημόσια χρηματοδότηση (...). Δεν είναι δυνατόν ένα έργο να θεωρηθεί ως ολοκληρωμένο και κατά συνέπεια να παραληφθεί αν δεν πληρούνται αθροιστικά οι ως άνω προϋποθέσεις. Επίσης, δεν είναι δυνατόν να παραληφθεί έργο για το οποίο έχει υλοποιηθεί και πιστοποιηθεί οικονομικό αντικείμενο κάτω του ελάχιστου προβλεπόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού (30.000,00€ για τη Θεματική Ενότητα «Μεταποίηση» και 20.000,00€ για τις Θεματικές Ενότητες «Τουρισμός» και «Εμπόριο -Υπηρεσίες») Διευκρινίζεται ότι η υλοποίηση των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την 31.12.2015 (...)».

13. Η εκκαλούσα, ως δικαιούχος της προαναφερθείσας ενίσχυσης ατομική επιχείρηση, υπέβαλε το από 3.11.2014 αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης με αιτούμενες προς πιστοποίηση δαπάνες συνολικού ύψους 52.549,40 ευρώ. Μετά την από 8.4.2015 ενδιάμεση διοικητική επαλήθευση-

πιστοποίηση εκ μέρους του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ, ως άνω ΕΦΕΠΑΕ) πιστοποιήθηκαν δαπάνες ύψους 39.019,99 ευρώ και η επιχείρηση έλαβε, την 1^η.9.2015, επιχορήγηση ύψους 19.510,00 ευρώ ως α' ενδιάμεση δόση επιχορήγησης.

14. Στη συνέχεια, η εκκαλούσα υπέβαλε το ...2016 αίτημα τελικής επαλήθευσης με αιτούμενες προς πιστοποίηση δαπάνες συνολικού ύψους 84.774,91 ευρώ. Μετά την από 26.7.2016 επιτόπια επαλήθευση εκ μέρους του ΕΦΔ και σύμφωνα με την σχετικώς συνταχθείσα από 16.9.2016 έκθεση τελικής πιστοποίησης της επένδυσης, το έργο κρίθηκε στο σύνολό του μη επιλέξιμο, με την αιτιολογία ότι δεν προσκομίστηκε άδεια λειτουργίας της επιχείρησης καθώς και ότι η τελευταία δεν βρίσκεται σε παραγωγική διαδικασία. Επίσης, η επιχείρηση δεν προσκόμισε πλήθος δικαιολογητικών από τα οποία να προκύπτει το καινούργες των υλικών-υπηρεσιών καθώς και η καταχώρηση εξοπλισμού/υλικών στο μητρώο παγίων της επιχείρησης. Αντιθέτως, εκ των δηλωθεισών δαπανών ελέγχθηκαν ως υλοποιηθείσες αποκλειστικά α) η δαπάνη κατασκευής κουζίνας και συνοδευτικού εξοπλισμού, ποσού 4.700 ευρώ, β) η δαπάνη κατασκευής δίφυλλων και μονόφυλλων παραθύρων, μεταλλικής εξώπορτας και ρολλών, ποσού 4.099,99 ευρώ, γ) η δαπάνη προμήθειας επίπλων, ποσού 2.400 ευρώ, δ) η δαπάνη προμήθειας μεταφορικού μέσου, ποσού 13.529,41 ευρώ και ε) η δαπάνη προβολής και προώθησης της επιχείρησης, ποσού 12.300,00 ευρώ.

15. Στη συνέχεια, με το ΕΦΒΕΣ/.../...2016 έγγραφο του Ε.Φ.Ε.Π.Α.Ε./Κ.Ε.Π.Α. - ΑΝ.Ε.Μ. ενημερώθηκε η εκκαλούσα ότι, κατόπιν επιτόπιας επαλήθευσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, το αίτημα τελικής επαλήθευσης-πιστοποίησης απορρίπτεται, καθόσον διαπιστώθηκε ότι η επιχείρηση δεν βρίσκεται σε παραγωγική διαδικασία, δεν προσκομίστηκε άδεια λειτουργίας καθώς και τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο έγγραφο αυτό και στην προαναφερθείσα έκθεση τελικής επαλήθευσης δικαιολογητικά για το καινούργες των υλικών και την καταχώρηση αυτών στο μητρώο παγίων της επιχείρησης, με συνέπεια να ανακύπτει υποχρέωση επιστροφής του ποσού των 19.510,00 ευρώ, πλέον νομίμων τόκων ύψους 239,28 ευρώ για το διάστημα από 2.9.2015 έως 22.9.2016. Στο ίδιο έγγραφο αναφέρεται ότι η εκκαλούσα έχει το δικαίωμα

υποβολής έγγραφων αντιρρήσεων εντός αποκλειστικής προθεσμίας 15 ημερών από την λήψη της απόφασης αυτής.

16. Κατά του τελευταίου εγγράφου η εκκαλούσα υπέβαλλε τις από 28.9.2016 αντιρρήσεις (αριθμ. πρωτ. ΕΦΒΕΣ .../...2016), ισχυριζόμενη ότι η επιχείρηση εκτελεί το στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και μόνο όταν πρέπει να φέρει εις πέρας την εκτέλεση παραγγελιών που έχουν γίνει από τους πελάτες, προς αποτροπή δημιουργίας περιττών εξόδων και αποθέματος, ότι ενημερώθηκε περί του επιτοπίου ελέγχου μόλις μία ημέρα πριν από την διενέργεια αυτού καθώς και ότι η επιχείρηση ευρίσκεται σε παραγωγική λειτουργία, γεγονός που αποδεικνύεται από τιμολόγια πωλήσεων και φωτογραφικό υλικό. Προέβαλλε, επίσης, ότι η συγκεκριμένη παραγωγική διαδικασία απαλλάσσεται αδείας από την Περιφέρεια και συνυπέβαλε την απόφαση απαλλαγής αδείας και τα ελλείποντα δικαιολογητικά περί μητρώου παγίων και καινουργούς χαρακτήρα των υλικών.

17. Με το ΕΦΒΕΣ/.../...2016 έγγραφο του Ε.Φ.Ε.Π.Α.Ε./Κ.Ε.Π.Α. - ΑΝ.Ε.Μ., κατόπιν σιωπηρής αποδοχής των υποβληθέντων από την εκκαλούσα δικαιολογητικών (βλ. σχετική παραδοχή στο .../.../...2019 έγγραφο απόψεων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία αλλά και την σελ. 4 της προσβαλλόμενης απόφασης), γνωστοποιήθηκε στην εκκαλούσα ότι οι αντιρρήσεις της απορρίφθηκαν διότι «διαπιστώθηκε παντελής απουσία παραγωγικής-μεταποιητικής δραστηριότητας σε χώρο που παραπέμπει σε κατοικία με το μεγαλύτερο μέρος του σχεδίου να περιέχει κτιριακές δαπάνες ανακαίνισής της». Προκειμένου, δε, να αποφανθεί περί της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης η αρμόδια Επιτροπή έγκρισης εργασιών είχε ζητήσει από την εκκαλούσα τεκμήρια νόμιμης παραγωγής και διακίνησης των παραγόμενων προϊόντων της (σαπούνια) σύμφωνα με τον Κανονισμό 1223/2009 (L342/64/22.12.2009). Ο τελευταίος, σύμφωνα με το άρθρο 2 αυτού, θεσπίζει υποχρεώσεις των παρασκευαστών καλλυντικών προϊόντων, ήτοι κάθε ουσίας ή μείγματος που προορίζεται να έλθει σε επαφή με εξωτερικά μέρη του ανθρώπινου σώματος, και συγκεκριμένα: α) Το υποβληθέν αίτημα γνωστοποίησης κυκλοφορίας του προϊόντος προς τον ΕΟΦ, β) Τον ορισμό του υπευθύνου

κυκλοφορίας, γ) Πιστοποιητικό ή βεβαίωση της νόμιμης κυκλοφορίας του προϊόντος και δ) Φάκελο πληροφοριών του προϊόντος (περιγραφή του προϊόντος έκθεση ασφάλειας, περιγραφή μεθόδου παρασκευής και δήλωση συμμόρφωσης με την ορθή παρασκευαστική πρακτική, απόδειξη αποτελέσματος του προϊόντος). Σύμφωνα με το αυτό ως άνω έγγραφο, η εκκαλούσα δεν προσκόμισε δικαιολογητικά, ισχυριζόμενη ότι ο εν λόγω Κανονισμός δεν αφορά στην δραστηριότητά της καθώς τα παραγόμενα προϊόντα δεν συνιστούν καλλυντικά προϊόντα, «(...) βάσει όμως της σχετικής νομοθεσίας (...) ακόμα και το πιο απλό άοσμο και άχρωμο σαπούνι, εφόσον προορίζεται για χρήση από τον άνθρωπο πρέπει να υποβληθεί στην διαδικασία αδειοδότησης του ΕΟΦ και να υπάρχουν τα παραπάνω νομιμοποιητικά κριτήρια (...)».

18. Τέλος, με την προσβαλλόμενη απόφαση, που εκδόθηκε κατ' επίκληση του από 16.9.2016 εντύπου τελικής επαλήθευσης - πιστοποίησης δαπανών και των ΕΦΒΕΣ/.../...2016 και .../...2016 εγγράφων του Ε.Φ.Ε.Π.Α.Ε./Κ.Ε.Π.Α. - ΑΝ.Ε.Μ. επιβλήθηκε σε βάρος της εκκαλούσας δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση ύψους 19.510,00 ευρώ, που αφορά στην καταβληθείσα την 1^η.9.2015 α' ενδιάμεση δόση επιχορήγησης, η οποία κρίθηκε μη επιλέξιμη προς χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα «Ενίσχυση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς μεταποίησης, τουρισμού, εμπορίου - υπηρεσιών» λόγω μη συμμόρφωσης της εκκαλούσας προς τον Οδηγό Εφαρμογής του Προγράμματος, τα Παραρτήματά του και την απόφαση ένταξης κατά την υλοποίηση της επίμαχης πράξης (ΟΠΣ ...) καθώς και ανάκτηση ποσού τόκων 642,34 ευρώ. Στο σώμα της προσβαλλομένης απόφασης ρητώς διαλαμβάνεται, ειδικότερα, ότι: α) σύμφωνα με το κεφ. 14 του ανωτέρω Οδηγού μια εκ των απαιτητών προϋποθέσεων για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο και λειτουργικό και β) κατά την επιτόπια επαλήθευση η επιχείρηση δεν βρισκόταν σε παραγωγική λειτουργία.

19. Με τον πρώτο λόγο έφεσης, η εκκαλούσα επαναφέρει τους υποβληθέντες με τις ως άνω αντιρρήσεις ισχυρισμούς και προβάλλει ότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης είναι νομικά πλημμελής, διότι: α) η επιχείρηση λειτουργεί σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ανάλογα με τις υφιστάμενες παραγγελίες

ώστε να μην επωμίζεται περιττά έξοδα και υπερβολικό απόθεμα προϊόντος, β) η επιχείρηση ενημερώθηκε μόλις μία ημέρα πριν από τον επιτόπιο έλεγχο χωρίς να υπάρχει εκείνη την ημέρα προγραμματισμένη εκτέλεση παραγωγικής διαδικασίας, ενώ και κατά τον έλεγχο επεδείχθησαν όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν την παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης, όπως φωτογραφικό υλικό και τιμολόγια πωλήσεων, περαιτέρω δε, όλος ο εξοπλισμός της επιχείρησης ήταν εγκατεστημένος στην επιχείρηση ευρισκόμενος σε κανονική λειτουργία, γ) η ενισχυθείσα δραστηριότητα απαλλάσσεται της υποχρέωσης έκδοσης άδειας λειτουργίας και δ) σύμφωνα με ηλεκτρονική αλληλογραφία με τον ΕΟΦ τα παραγόμενα προϊόντα (σαπούνια με απορρυπαντική χρήση) δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του τελευταίου.

20. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι: α) η μη υποχρέωση έκδοσης άδειας λειτουργίας ερείδεται επί της εσφαλμένης από την εκκαλούσα παραδοχής ότι η προσβαλλόμενη στηρίχθηκε στην έλλειψη τέτοιας άδειας. Πλην, όμως, ως προαναφέρθηκε στην **σκέψη 17**, κατόπιν αποδοχής των υποβληθέντων από την εκκαλούσα δικαιολογητικών, η καταλογίσασα Αρχή δεν επανέφερε το θέμα της άδειας λειτουργίας, ούτε έθεσε αυτό ως αιτιολογικό έρεισμα της προσβαλλόμενης απόφασης, β) η παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης δεν πιστοποιείται από κανένα στοιχείο του φακέλου, ούτε η εκκαλούσα προσκομίζει στοιχεία ικανά να κλονίσουν το αποκλειστικό αιτιολογικό έρεισμα της προσβαλλόμενης απόφασης περί της απουσίας παραγωγικής δραστηριότητας. Αντιθέτως, από την έκθεση τελικής επαλήθευσης προκύπτει ότι πιστοποιήθηκαν αποκλειστικά δαπάνες ανακαίνισης κτιρίου και αγοράς οχήματος, ενώ τα περιλαμβανόμενα στον φάκελο της υπόθεσης τιμολόγια παροχής υπηρεσιών αφορούν αποκλειστικά σε δαπάνες προβολής της επιχείρησης και το επικληθέν φωτογραφικό υλικό συνίσταται σε εκτυπωμένο φωτοαντίγραφο διαφημιστικού φυλλαδίου και εκτυπωμένο φωτοαντίγραφο συσκευασίας προϊόντος (σαπουνιού) με άδηλα τα στοιχεία του παρασκευαστή και της σύνθεσής του, ήτοι σε στοιχεία τα οποία ουδόλως επιρρωνύουν τον ισχυρισμό περί εν τοις πράγμασι λειτουργίας της επιχείρησης, κατ' αποδοχή και του σχετικού ισχυρισμού του Ελληνικού Δημοσίου, γ) από το αυτό ως άνω φωτογραφικό υλικό, ουδόλως προκύπτει ότι τα φερόμενα

ως παραγόμενα από την ατομική επιχείρηση της εκκαλούσας προϊόντα (σαπούνια) προορίζονται αποκλειστικά για απορρυπαντική χρήση. Αντιθέτως, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η τήρηση της διαδικασίας του Κανονισμού 1223/2009 ζητήθηκε από την εκκαλούσα προς υποβοήθησή της ώστε να αποδείξει την παραγωγική λειτουργία της επιχείρησής της (η απουσία της οποίας αποτελεί το αποκλειστικό αιτιολογικό έρεισμα της προσβαλλόμενης), ως προϊόντα προοριζόμενα κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας να έλθουν σε επαφή με το ανθρώπινο σώμα οφείλουν να διέλθουν, σύμφωνα με τον προαναφερθέντα Κανονισμό 1223/2009, της διαδικασίας κεντρικής γνωστοποίησης στην ΕΕ, ορισμού υπευθύνου κυκλοφορίας και υποβολής φακέλου του προϊόντος. Σημειωτέον, ότι η εκκαλούσα δεν αμφισβητεί τις υποχρεώσεις αυτές, πλην ισχυρίζεται, χωρίς όμως να το αποδεικνύει ότι τα παραγόμενα προϊόντα, ως μη προορισμένα να έρθουν σε επαφή με το ανθρώπινο σώμα δεν συνιστούν καλλυντικά προϊόντα, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κανονισμού. Η μη υπαγωγή στο εν λόγω νομοθετικό πλαίσιο ουδόλως αποδεικνύεται από την προσκομισθείσα ηλεκτρονική αλληλογραφία με υπάλληλο του ΕΟΦ, σε κάθε περίπτωση δεν γίνεται επίκληση ούτε προσκομιδή έγγραφου στοιχείου που να την απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις της. Εξάλλου, η μη προσκόμιση των ως άνω αναφερόμενων δικαιολογητικών αποτελεί ενισχυτικό επιχείρημα της αιτιολογίας της προσβαλλόμενης απόφασης, η οποία, ως προαναφέρθηκε, στηρίζεται αυτοτελώς στην μη παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης, για την απόδειξη της οποίας η εκκαλούσα ουδέν στοιχείο προσκόμισε ούτε νεότερο ούτε εκ των φερόμενων ως προσκομισθέντων ενώπιον της καταλογίσασας Αρχής.

21. Με τον δεύτερο λόγο έφεσης, η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι η επιβολή της επίδικης δημοσιονομικής διόρθωσης αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας, διότι πραγματοποιήθηκε το φυσικό αντικείμενο και ο επιδιωκόμενος σκοπός του προγράμματος εκπληρώθηκε.

22. Όπως, όμως, ήδη έγινε δεκτό ανωτέρω (**σκέψη 20**), η εκκαλούσα παραβίασε ουσιώδεις όρους χρηματοδότησης (μη παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης, μη πιστοποίηση συνόλου των δαπανών), με συνέπεια να μην επιτευχθεί ούτε εν συνόλω το φυσικό αντικείμενο, ούτε σε κάθε περίπτωση ο

σκοπός της χορηγηθείσας ενίσχυσης (διατήρηση πλήρως λειτουργικών επιχειρηματικών επενδύσεων προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και το επίπεδο της απασχόλησης), γεγονός που δικαιολογεί την επιβολή της επίδικης δημοσιονομικής διόρθωσης για το σύνολο της ληφθείσας χρηματοδότησης. Ζήτημα, δε, επιβολής δυσανάλογης κύρωσης για ανυπαίτως συντελεσθείσα παρατυπία δεν συντρέχει εν προκειμένω, αντιθέτως, κατ' αποδοχή και του σχετικού ισχυρισμού του Ελληνικού Δημοσίου, η έκδοση της προσβαλλομένης αποτελεί νομίμως επιβαλλόμενο μέτρο αποκαταστατικού χαρακτήρα για την διόρθωση των λογαριασμών του προγράμματος από παράτυπες δαπάνες εξαιτίας ουσιώδους παρατυπίας που διαπιστώθηκε κατά την υλοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης η οποία αναιρεί τον σκοπό καταβολής της ενίσχυσης στον λήπτη της.

23. Με τον τρίτο λόγο έφεσης προβάλλεται ότι δεν υφίσταται αχρεώστητη καταβολή υπό την έννοια δαπάνης στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, σύμφωνα και με την διάταξη του άρθρου 26 παρ. 3 του ν. 3614/2007, δεδομένου ότι όλες οι υπηρεσίες, οι δράσεις και το έργο της πρότασης της εκκαλούσας έχουν υλοποιηθεί και οι σχετικές δαπάνες έχουν πραγματοποιηθεί.

24. Ο λόγος αυτός παρίσταται αβάσιμος, δοθέντος ότι η επικληθείσα διάταξη θέτει ως όρο εκάστη πιστοποιηθείσα δαπάνη να παρίσταται συμβατή με την απόφαση με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησής της. Στην προκειμένη περίπτωση, οι πιστοποιηθείσες δαπάνες, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι αποτελούν μέρος των συνολικών δαπανών της ενισχυθείσας πρότασης της εκκαλούσας, με συνέπεια να μην υφίσταται ούτε ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου, παρίστανται προδήλως ασύμβατες προς την απόφαση με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησής τους (απόφαση ένταξης). Η τελευταία, κατά παραπομπή στον προαναφερθέντα Οδηγό Εφαρμογής, έθεσε ως απαραίτητο όρο παραλαβής του έργου την παραγωγική λειτουργία της επιχείρησης, η οποία κατά τα προεκτεθέντα, ούτε προέκυψε κατά τον επιτόπιο έλεγχο, ούτε αποδείχθηκε από τα προσκομιζόμενα από την εκκαλούσα στοιχεία.

25. Απαραδέκτως περαιτέρω προβάλλεται το πρώτον με το από 15.10.2024 υπόμνημα της εκκαλούσας οικονομική αδυναμία αυτής καθώς και παραβίαση της

αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς με το υπόμνημα επιτρέπεται μόνο η ανάπτυξη των λόγων που περιέχονται στην έφεση (βλ. άρθρο 62 παρ. 1 του ν. 4700/2020, Απόφ. Εβδ. Τμ. 946/2022). Ακόμα δε και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η εκκαλούσα προβάλλει παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης διά της επίκλησης με την έφεσή της των διαβεβαιώσεων τις οποίες έλαβε με ηλεκτρονική αλληλογραφία από υπάλληλο του ΕΟΦ, ο λόγος αυτός προβάλλεται αλυσιτελώς, διότι αποκλειστικό αιτιολογικό έρεισμα της προσβαλλόμενης παράσταται η έλλειψη παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης της εκκαλούσας, ενώ η τήρηση της διαδικασίας του Κανονισμού 1223/2009 ζητήθηκε από την εκκαλούσα προς ανταπόδειξη της εν τοις πράγμασι λειτουργίας της ενισχυθείσας επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση, η εκκαλούσα ουδέποτε έλαβε ανεπιφύλακτες διαβεβαιώσεις από την ως άνω υπάλληλο του ΕΟΦ, καθώς αυτές τελούσαν υπό την προϋπόθεση ότι τα παραγόμενα από την εκκαλούσα προϊόντα (σαπούνια) δεν θα έρχονταν σε επαφή με το ανθρώπινο δέρμα, δεδομένο το οποίο η εκκαλούσα δεν απέδειξε με τα στοιχεία που προσκόμισε.

26. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, και αφού άλλος λόγος δεν προβάλλεται, η ένδικη έφεση πρέπει να απορριφθεί, να διαταχθεί η κατάπτωση του νομίμως κατατεθέντος υπέρ του Δημοσίου παραβόλου της έφεσης και κατ'εκτίμηση των περιστάσεων (βλ. άρθρο 314 παρ. 3 του ν.4700/2020) να απαλλαγεί η εκκαλούσα από τα δικαστικά έξοδα του αντιδίκου.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την έφεση.

Διατάσσει την κατάπτωση του υπέρ του Δημοσίου κατατεθέντος παραβόλου της έφεσης.

Απαλλάσσει την εκκαλούσα από τα δικαστικά έξοδα του αντιδίκου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε, στην Αθήνα, στις 5 Νοεμβρίου 2024.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΠΑΡΕΔΡΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ-ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΥΛΟΥΜΠΙΝΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΦΟΡΤΣΕΡΑ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου
στις 3 Δεκεμβρίου 2024.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ-ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΥΛΟΥΜΠΙΝΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΦΟΡΤΣΕΡΑ**